

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “ทัศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนาของสื่อมวลชน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำพรรณนา โดยการสุ่มตัวอย่างพระสงฆ์จากวัดในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 250 รูป มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป กับข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา และทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาท อิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วนเรียงลำดับ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นกับข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม การศึกษาสายบาลี

ส่วนที่ 2 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับบทบาท อิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ คือ

1. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

2. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

3. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

4. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน

5. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน

6. พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1. อายุ

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 127 รูป รองลงมาคืออายุระหว่าง 31 - 39 ปีมีจำนวน 73 รูป และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 7 รูป

2. พรรษา(นับเวลาที่บวชเป็นสามเณรด้วย)

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพรรษาระหว่าง 11-15 ปีมากที่สุดคือ 68 รูป รองลงมาคือพรรษาระหว่าง 1-5 มีจำนวน 66 รูป กลุ่มพรรษา 6-10 มีจำนวน 65 รูป และ 16 พรรษาขึ้นไปมีจำนวน 41 รูป ซึ่งพบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกันทุกกลุ่ม

3. การศึกษาทางโลก

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 90 รูป รองลงมาคือระดับปริญญาตรีหรือศาสนศาสตร์บัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิต จำนวน 81 รูป มีพระสงฆ์ที่ไม่จบชั้นประถมศึกษาจำนวน 1 รูป

4. การศึกษาสายนักธรรม

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับนักธรรมชั้นเอกมากที่สุด มีจำนวน 199 รูป รองลงมาคือนักธรรมชั้นโทและนักธรรมชั้นเอก มีจำนวน 18 และ 16 รูปตามลำดับ และมีพระสงฆ์ที่ยังไม่ได้นักธรรมชั้นตรีจำนวน 7 รูป

5. การศึกษาสายบาลี

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาทางบาลีในช่วงประโยค 4-6 มีจำนวน 107 รูป รองลงมาคือต่ำกว่าประโยค 1-2 มีจำนวน 65 รูป ส่วนประโยค 1-3 กับ ประโยค 7-9 มีจำนวนเท่ากันคือ 34 รูป

6. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชน

พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากโทรทัศน์บ่อย มีจำนวนมากที่สุดคือ 106 รูป คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือเปิดรับปานกลาง มี 87 รูป คิดเป็นร้อยละ 36.2 ส่วนวิทยุ พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับปานกลาง มีจำนวน 83 รูป คิดเป็นร้อยละ 34.6 ขณะที่หนังสือพิมพ์นั้น มีพระสงฆ์เปิดรับบ่อยมากที่สุดคือ 140 รูป คิดเป็นร้อยละ 58.3 ส่วนนิตยสาร พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเปิดเลย มีจำนวนมากที่สุดคือ 61 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.4

7. ความสนใจติดตามข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์ส่วนใหญ่สนใจติดตามข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนมากที่สุด มีจำนวน 137 รูป คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาคือสนใจปานกลาง มี 92 รูป ขณะที่ไม่มีพระสงฆ์รูปใดที่ระบุว่าไม่มีความสนใจเลย

8. เหตุผลในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชน

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนามากที่สุดมีจำนวน 101 รูป คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือเพื่อรับรู้และติดตามสถานการณ์ มีจำนวน 63 รูป คิดเป็นร้อยละ 27.2 นอกนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน

9. หนังสือพิมพ์ที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดมีจำนวน 74 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์กับข่าวสด มีจำนวน 69 กับ 61 รูป ตามลำดับ และที่เปิดรับน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์สยามรัฐ มีเพียง 1 รูป

10. สถานีโทรทัศน์ที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มากที่สุด มีจำนวน 110 รูป คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือช่อง 11 คิดเป็นร้อยละ 20.4 นอกนั้นก็เปิดรับใกล้เคียงกัน และมีพระสงฆ์ไม่เคยดูจากสถานีโทรทัศน์ช่องใดเลย 7 รูป หรือร้อยละ 2.9

11. สถานีวิทยุที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท.มากที่สุด มีจำนวน 108 รูป รองลงมาคือสถานีวิทยุยานเกราะ มีจำนวน 38 รูป และไม่เคยเปิดรับจากสถานีวิทยุใดเลย มีจำนวน 55 รูป

12. นิตยสารที่พระสงฆ์อ่านข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากนิตยสารเลย มีจำนวนถึง 108 รูป รองลงมาเปิดรับนิตยสารพุทธจักร มีจำนวน 70 รูป

13. สื่อมวลชนที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระสงฆ์ส่วนใหญ่ระบุว่า เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด มีจำนวน 139 รูป คิดเป็นร้อยละ 57.9 รองลงมาคือโทรทัศน์และวิทยุ มีจำนวน 76 รูปกับ 16 รูปตามลำดับ ส่วนสื่อมวลชนที่พระสงฆ์เปิดรับน้อยที่สุดคือ นิตยสาร มีเพียง 9 รูป

14. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชน

พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์บ่อย มีจำนวนมากที่สุดคือ 198 รูป เปิดรับโทรทัศน์ปานกลางมากที่สุด มีจำนวน 105 รูป เปิดรับวิทยุในระดับปานกลางมากที่สุด มีจำนวน 77 รูปใกล้เคียงกัน และไม่เคยฟังเลยซึ่งมีจำนวน 74 รูป ส่วนนิตยสารเป็นสื่อที่พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านเลย มีจำนวนมากที่สุด คือ 99 รูป รองลงมาคือเปิดรับนาน ๆ ครั้ง มีจำนวน 92 รูป

15. ความสนใจติดตามข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์ส่วนใหญ่สนใจติดตามข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมากที่สุดคือ 109 รูป รองลงมาคือสนใจปานกลางกับสนใจน้อย มีจำนวน 96 รูปกับ 30 รูปตามลำดับ และไม่สนใจเลยมี 5 รูป

16. เหตุผลในการเปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพุทธศาสนาจากสื่อมวลชน
พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาเพื่อรับรู้และติดตามสถานการณ์ มีจำนวนมากที่สุดคือ 132 รูป รองลงมาคือ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา มีจำนวน 60 รูป
17. หนังสือพิมพ์ที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด
พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์ข่าวสดมากที่สุดมีจำนวนทั้งสิ้น 112 รูป รองลงมาคือไทยรัฐ มีจำนวน 80 รูป และไม่เคยอ่านจากฉบับใดเลย มี 1 รูป
18. สถานีโทรทัศน์ที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด
พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มากที่สุด มีจำนวน 150 รูป ส่วนอีก 4 ช่องที่เหลือมีพระสงฆ์เปิดรับใกล้เคียงกัน ขณะที่มิพระสงฆ์ไม่เคยดูจากสถานีโทรทัศน์ช่องใดเลย จำนวน 23 รูป
19. สถานีวิทยุที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด
พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับฟังข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนา จากสถานีวิทยุอ.ส.ม.ท. มากที่สุด มีจำนวน 88 รูป รองลงมาคือไม่เคยฟังเลย มีจำนวน 80 รูป
20. นิตยสารที่พระสงฆ์อ่านข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด
พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนา จากนิตยสารฉบับใดเลย มากที่สุดมีจำนวน 102 รูป รองลงมาคือ อ่านจากนิตยสารมติชนสัปดาห์วิจารณ์ มีจำนวน 54 รูป
21. สื่อมวลชนที่พระสงฆ์เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด
พระสงฆ์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด มีจำนวน 214 รูป รองลงมาคือ โทรทัศน์และวิทยุตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทศนคติของพระสงฆ์

ทศนคติของพระสงฆ์ต่อบทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 คือข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 4 ข้อ คือ

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโดยเจตยานั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับปานกลางมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับบ่อย และไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

ข้อที่ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งโดยเจตยานั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่เปิดรับบ่อย เปิดรับปานกลาง และไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

ข้อที่ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน ซึ่งโดยเจตยานั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับบ่อย มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับปานกลาง และไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

ข้อที่ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งโดยเจตยานั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากเช่นกัน และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับบ่อย มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับบ่อย และไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

ส่วนที่ 2 คือ ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน มี 4 ข้อ คือ

ข้อที่ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งโดยเจตยานั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่ม

ที่เปิดรับบอ่ยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลย เปิดรับนาน ๆ ครั้งและเปิดรับปานกลางตามลำดับ

ข้อที่ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งโดยเฉลี่ยนั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับปานกลางมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลย เปิดรับนาน ๆ ครั้งและเปิดรับบอ่ยตามลำดับ

ข้อที่ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งโดยเฉลี่ยนั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้งมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับปานกลาง ไม่เคยเปิดรับเลยและเปิดรับบอ่ยตามลำดับ

ข้อที่ 15 ในเวลามีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อศาสนา ซึ่งโดยเฉลี่ยนั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้เพียงเล็กน้อย และเมื่อดูตามการเปิดรับข่าวสารพบว่า กลุ่มที่เปิดรับปานกลางมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับบอ่ย และไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

สรุปได้ว่า ในบรรดาบทบาทเชิงบวก 4 ข้อนั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทมากที่สุด 2 ข้อ คือ ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ส่วนอีก 2 ข้อ คือ เปิดโอกาสให้เห็นพระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน กับการส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทมาก

ในส่วนของบทบาทเชิงลบ 4 ข้อนั้น พระสงฆ์เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทปานกลาง 2 ข้อ คือ แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง และเสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ส่วนอีก 2 ข้อ คือ ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร และในเวลามีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามลักษณะทางประชากร

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มอายุระหว่าง 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 50-59 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มอายุระหว่าง 30-39 ปีมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 50-59 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี ตามลำดับ

ข้อ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มอายุระหว่าง 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 30-39 ปีมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปไม่มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 20-29 ปี ตามลำดับ

ข้อ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 15 ในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบข้อนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี ตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีพรรษาต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 6-10 กลุ่มที่มีพรรษา 1-5 และกลุ่มที่มีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ข้อ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีพรรษา 6-10 และ 11-15 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไปและกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 ตามลำดับ

ข้อ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของคน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 และกลุ่มที่มีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 1-5 กลุ่มที่มีพรรษา 6-10 และกลุ่มที่มีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 6-10 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 กลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไปและกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 ตามลำดับ

ข้อ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 กลุ่มที่มีพรรษา 6-10 และกลุ่มที่มี 16 พรรษาขึ้นไป ตามลำดับ

ข้อ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 11-15 กลุ่มที่มีพรรษา 16 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่มีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 15 ในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบข้อนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 กลุ่มที่มีพรรษา 6-10 และกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไปตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาทางโลกระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษา ระดับป.ว.ส.และประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ป.ว.ส. ประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการระดับป.ว.ส. มัธยม ปริญญาตรี ประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มัธยม ปริญญาตรี ป.ว.ส. และต่ำกว่าประถมศึกษาตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประถม ปริญญาตรี ป.ว.ส. และต่ำกว่า ประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับป.ว.ส. มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มัธยม ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และต่ำกว่า ประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับป.ว.ส. ประถม สูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และต่ำกว่า ประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 15 ในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบข้อนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม ป.ว.ส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และต่ำกว่า ประถมศึกษาตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายมัธยมศึกษาในระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างค่อเนื่อง ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโท และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตรีตามลำดับ

ข้อ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโท มัธยมศึกษาตรี และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตรีตามลำดับ

ข้อ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่า

กลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโทมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโท มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 15 ในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบข้อนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาโทและมัธยมศึกษาตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายบาติระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 9 ช่วยเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาค่าต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 ประโยค 4-6 และประโยค 3 ตามลำดับ

ข้อ 10 ช่วยส่งเสริมบทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 4-6 และประโยค 3 ตามลำดับ

ข้อ 13 เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ต่ำกว่าประโยค 1-2 และประโยค 4-6 ตามลำดับ

ข้อ 16 ส่งเสริมภาพพจน์ของพระสงฆ์ในทางสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้มาก โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 3 และประโยค 4-6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงบทบาทในเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 11 แสวงหาประโยชน์จากศาสนา เช่น การโฆษณาพระเครื่อง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ต่ำกว่าประโยค 1-2 และประโยค 4-6 ตามลำดับ

ข้อ 12 ไม่เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์เท่าที่ควร ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 4-6 ต่ำกว่าประโยค 1-2 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 14 เสนอข่าวด้านทำลายพุทธศาสนามากกว่าข่าวด้านสร้างสรรค์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 ต่ำกว่าประโยค 1-2 และประโยค 4-6 ตามลำดับ

ข้อ 15 ในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเชิงลบข้อนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 คือข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลในเชิงบวกของสื่อมวลชน มี 3 ข้อ คือ

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งโดยเจตยานั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับปานกลางและเปิดรับบ่อยตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งโดยเจตยานั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับบ่อย เปิดรับนาน ๆ ครั้ง และเปิดรับปานกลางตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งโดยเจตยานั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชน มีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่เปิดรับบ่อยมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับปานกลางและไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

ส่วนที่ 2 คือข้อความที่แสดงอิทธิพลในเชิงลบของสื่อมวลชน มี 4 ข้อคือ

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ จะทำให้คนเสื่อมศรัทธาคือศาสนา ซึ่งโดยเจตยานั้นพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้เพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับปานกลางและเปิดรับบ่อยตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่เปิดรับปานกลางมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลย เปิดรับ นาน ๆ ครั้งและเปิดรับบ่อยตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้เพียงเล็กน้อยเช่นกัน โดยกลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลย กลุ่มที่เปิดรับปานกลางและกลุ่มที่เปิดรับบ่อยตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้เพียงเล็กน้อยอีกเช่นกัน โดยกลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่เปิดรับปานกลาง เปิดรับบ่อยและไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

สรุปได้ว่า ในบรรดาอิทธิพลเชิงบวก 3 ข้อนั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลปานกลางทั้ง 3 ข้อ ส่วนอิทธิพลเชิงลบนั้น พระสงฆ์เห็นว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลปานกลาง 1 ข้อ และมีอิทธิพลน้อย 3 ข้อ

ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา อันแนกตามลักษณะทางประชากร

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปีและกลุ่มอายุ 50-59 ปีตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปีและกลุ่มอายุ 40-49 ปีตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี กลุ่มอายุ 50-59 ปีและกลุ่มอายุ 20-29 ปีตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเสื่อมศรัทธาต่อศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปี ตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 20-29 ปี ตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีพรรษาระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 11-15 และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 11-15 และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเสื่อมศรัทธาคือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีพรรษา 11-15 และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไปตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 1-5 ตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 11-15 และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาทางโลกระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับป.ว.ส. ปริญญาตรี มัธยม สูงกว่าปริญญาตรีและประถมศึกษาตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. ปริญญาตรี ประถม สูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม และระดับป.ว.ส. มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม ปริญญาตรี ประถมและสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเสื่อมศรัทธาต่อศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม ป.ว.ส. ปริญญาตรี ต่ำกว่าประถม และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ป.ว.ส. ประถมและต่ำกว่าประถมตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มัธยม ปริญญาตรี ต่ำกว่าประถม และระดับสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มัธยม ประถม ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายนักธรรมระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมเอก ต่ำกว่านักธรรมตรีและระดับนักธรรมโทตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่านักธรรมตรี นักธรรมเอกและนักธรรมโทตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่านักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี นักธรรมเอก และนักธรรมโทตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเสื่อมศรัทธาค่อศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมเอก นักธรรมโทและต่ำกว่านักธรรมตรีตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่านักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมโท นักธรรมเอกและนักธรรมตรีตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่านักธรรมตรี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี นักธรรมโทและนักธรรมเอกตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมเอก มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี ต่ำกว่านักธรรมตรี และนักธรรมโทตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายบาติระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกของสื่อมวลชน

ข้อ 26 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 28 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้พระสงฆ์ไม่กล้าทำผิดวินัย ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 4-6 ประโยค 3 และ ประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 29 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเข้าใจวินัยของพระมากขึ้น ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ประโยค 7-9 และ ประโยค 4-6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงอิทธิพลเชิงลบของสื่อมวลชน

ข้อ 25 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนเสื่อมศรัทธาต่อศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 4-6 ประโยค 3 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 27 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้คนไม่เชื่อถือพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 30 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ เป็นการบ่อนทำลายศาสนาทางอ้อม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 7-9 และ ประโยค 4-6 ตามลำดับ

ข้อ 31 การเสนอข่าวพระทำผิดบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนที่นับถือศาสนา ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทาง
พระพุทธศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อที่แสดงถึงความรับผิดชอบที่ดีของสื่อมวลชน มี 4 ข้อ คือ

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่าสื่อมวลชนมีความ
รับผิดชอบด้านนี้เพียงปานกลาง โดยกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารนาน ๆ ครั้งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น
รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับบ่อย ไม่เคยเปิดรับเลยและเปิดรับปานกลางตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานพระทำผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชน
มีความรับผิดชอบด้านนี้เพียงปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มที่เปิดรับบ่อยมีค่าเฉลี่ยสูงของทัศนคติสูง
กว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเปิดรับเลยและเปิดรับปานกลางตาม
ลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าวว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อ
มวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น
รองลงมาคือกลุ่มที่เปิดรับบ่อย เปิดรับปานกลางและเปิดรับนาน ๆ ครั้งตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่ามีรายงานไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระ
สงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบข้อนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่เปิดรับบ่อยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
กลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลย กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง และกลุ่มที่เปิดรับปาน
กลางตามลำดับ

ส่วนที่ 2 คือข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน มี 3 ข้อคือ

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่ง
พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนยังไม่มีมาความรับผิดชอบด้านนี้มากนัก โดยกลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้งมี
ค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับปานกลาง กลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยและกลุ่มที่
เปิดรับบ่อยตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำผิดให้ดูตื่นเต้นเกินไป เพื่อดึงดูดให้คนสนใจติดตาม ซึ่งพระ
สงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่ไม่เคยเปิดรับเลยมีค่าเฉลี่ยสูง
กว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับบ่อย เปิดรับปานกลางและเปิดรับนาน ๆ ครั้ง ตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับคิดว่า พระสงฆ์ที่เป็นข่าวมีความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบข้อนี้้น้อย โดยกลุ่มที่เปิดรับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่เปิดรับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับบ่อยและไม่เคยเปิดรับเลยตามลำดับ

สรุปได้ว่า ในบรรดาข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบที่ดีของสื่อมวลชน 4 ข้อนั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบเพียงปานกลางเท่านั้น และในส่วนของข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อสื่อมวลชน 3 ข้อนั้น พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบปานกลาง 1 ข้อ และมีความรับผิดชอบเพียงเล็กน้อย 2 ข้อ

ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามลักษณะทางประชากร

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีอายุระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่าสื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปีตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 20-29 ปี ตามลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าวว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี ตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่า รายงานข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำความผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระสงฆ์พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 20-29 ปีตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปีตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำผิดให้ดูตื่นเต้นเกินจริง เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนติดตาม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปีตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับข่าวคิดว่า พระสงฆ์ที่ ค. เป็ น น มี ความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี และกลุ่มอายุ 40-49 ปีตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีพรรษาในระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 11-15 และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าวว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่า รายงานข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระสงฆ์พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มี

พรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำผิดให้ดูตื่นเต้นเกินจริง เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนติดตาม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีพรรษา 11-15 มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป และมีพรรษา 6-10 ตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับข่าวคิดว่า พระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีพรรษา 1-5 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีพรรษา 16 พรรษาขึ้นไป มีพรรษา 6-10 และมีพรรษา 11-15 ตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาทางโลกระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับป.ว.ศ. ประถม มัธยม สูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มัธยม ป.ว.ศ. สูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี ตามลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าวว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม มีค่าเฉลี่ย

ของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มัธยม ประถม ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่า รายงานข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำความผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระสงฆ์พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ประถม มัธยม ปริญญาตรี ต่ำกว่าประถม และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม ป.ว.ส. ปริญญาตรี ต่ำกว่าประถมและสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำความผิดให้ดูตื่นเต้นเกินจริง เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนติดตาม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มัธยม ปริญญาตรี ต่ำกว่าประถม และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับข่าวคิดว่า พระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.ว.ส. มัธยม สูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และต่ำกว่าประถมตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายนักธรรมระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำความผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมโท มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี นักธรรมเอกและต่ำกว่านักธรรมตรีตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานข่าวพระทำความผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับนักธรรมโท มีค่าเฉลี่ย

ของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา ตามลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาโทตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่า รายงานข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำความผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระสงฆ์พระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาโทตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาโทตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำผิดให้ดูตื่นเต้นเกินจริง เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนติดตาม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โท มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาเอกตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับข่าวคิดว่า พระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาโทตามลำดับ

จากการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาสายบาติระดับต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 32 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยความเป็นกลาง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่ม

อื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 33 รายงานข่าวพระทำผิดด้วยข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลางเช่นกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 4-6 ประโยค 3 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 36 ให้โอกาสแก่พระที่เป็นข่าวว่าทำผิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 37 หากรู้ว่า รายงานข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพระทำความผิด รีบแก้ไขให้ถูกต้องในทันที ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบของสื่อมวลชน

ข้อ 34 ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพระสงฆ์ที่เป็นข่าว เช่น เรียกด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 3 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 4-6 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 35 รายงานข่าวพระทำผิดให้ดูตื่นเต้นเกินจริง เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนติดตาม ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้ปานกลาง โดยกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 4-6 ประโยค 3 และประโยค 7-9 ตามลำดับ

ข้อ 38 รายงานข่าวแบบชี้นำให้ผู้รับข่าวคิดว่า พระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง ซึ่งพระสงฆ์เห็นว่า สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบด้านนี้น้อย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9 ประโยค 3 และประโยค 4-6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรมและการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก และการศึกษาสายนักธรรมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นกลุ่มที่มีการศึกษาสายบาลีต่างกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน และเมื่อทดสอบด้วยวิธีการของซเฟฟพบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 ประโยค 3 ประโยค 4-6 มีทัศนคติแตกต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 บางส่วน

สมมติฐานข้อที่ 2 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบ พบว่า กลุ่มที่มีพรรษา การศึกษาทางโลก และการศึกษาสายนักธรรมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นกลุ่มที่มีอายุ และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 บางส่วน

สมมติฐานข้อที่ 3 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสายนักธรรม และการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบพบว่า กลุ่มที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลกและการศึกษาสายนักธรรมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นกลุ่มที่มีการศึกษาสายบาลีต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าประโยค 1-2 มีทัศนคติทางบวกมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประโยค 7-9

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน จะมีทัศนคติแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 **ผ่าน**

สมมติฐานข้อที่ 4 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า พระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารดังกล่าวแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

การเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับทัศนคติของพระสงฆ์

จากการศึกษาทัศนคติของพระสงฆ์ในเรื่องบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนานั้น พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนทั้ง 4 ประเภทมีบทบาทมากในการเสนอข่าวดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องนี้เป็นไปตามหลักบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน 3 ประการ คือการให้ความรู้ การให้การศึกษา และการให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร พุทธศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีหลักธรรมคำสั่งของพระพุทธเจ้าที่เป็นประโยชน์ต่อการจรจรโลงสังคมไทย ให้มีความเป็นปกติสุขทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาเป็นเวลานาน สารสำคัญทางพระพุทธศาสนาจึงได้รับการบอกกล่าวเล่าขานสั่งสอนสืบต่อกันมา จากคนยุคเก่า มาจนถึงคนยุคใหม่อย่างต่อเนื่อง

สื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม จึงให้ความสำคัญในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก เพราะอย่างไรเสียคนไทยเกือบทั้งประเทศต่างก็เป็นพุทธศาสนิกชนกันทั้งนั้น สื่อมวลชนที่ดีจึงต้องสรรหาสิ่งที่ดีมาให้กับสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ เรื่องราวสิ่งดีงามในพระพุทธศาสนาจึงมีการถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง จนปรากฏเป็นที่พอใจของพระสงฆ์ที่เป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนา และเป็นผู้ที่ต้องการแนะนำสั่งสอนผู้คนให้เห็นโทษของความชั่ว เห็นผลของความดี จะได้ละชั่วทำดี เพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม การที่ได้สื่อมวลชนมาเป็นสื่ออีกทางหนึ่ง ในการช่วยเผยแพร่สิ่งดีงามจึงนับว่าเป็นผลดีอย่างดี และสื่อมวลชนก็ทำหน้าที่ในด้านนี้ได้ดีในระดับหนึ่ง

การเปิดรับข่าวสารเชิงลบกับทัศนคติของพระสงฆ์

ทัศนคติของพระสงฆ์ต่ออิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวดังกล่าว ปรากฏว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลปานกลางเท่านั้น ที่จะทำให้เกิดผลดีผลเสียใด ๆ แก่พระพุทธศาสนาจากการเสนอข่าวของสื่อแต่ละประเภท ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า สื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลมากเหมือนที่เคยเชื่อกันในอดีต ที่เรียกว่าทฤษฎีเข็มฉีดยา หมายความว่า สารที่สื่อมวลชนเสนอออกไปเพื่อต้องการโฆษณาชวนเชื่อประชาชนนั้น มีฤทธิ์เปรียบเสมือนกระสุนปืน หากยิงถูกเป้าหมายก็จะต้องเกิดผลอย่างไรอย่างหนึ่ง สารที่สื่อออกไปก็เช่นกัน

หากเข้าถึงกลุ่มผู้รับได้ก็จะต้องทำให้ผู้รับสารเกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นกัน เป็นการมองผู้รับสารในฐานะของผู้ถูกกระทำ (Passive) ไม่ใช่ผู้กระทำ (Active) หรือผู้มีส่วนร่วมในการสื่อสาร แต่ความเชื่อดังกล่าวก็ถูกทฤษฎีอื่น ๆ มาหักล้างไป เช่น ทฤษฎีการสื่อสารหลายชั้นตอน ทฤษฎีผู้นำทัศนคติ เป็นต้น ซึ่งอธิบายว่าผู้รับสารอาจไม่ได้รับสารนั้นโดยตรงจากสื่อมวลชน แต่รับผ่านมาจากสื่ออื่น ๆ อีกต่อหนึ่ง อิทธิพลใด ๆ ที่เกิดขึ้นจึงอาจเกิดจากสื่ออื่นนั้น ไม่ใช่เกิดจากสื่อมวลชนโดยตรง

ดังนั้นอิทธิพลของสื่อมวลชนที่จะทำให้เกิดผลคือผลเสียต่อพระพุทธศาสนา ตามทัศนคติของพระสงฆ์เองจึงอยู่ในระดับกลาง ๆ ไม่มากไม่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากจะบอกว่าข่าวที่เสนอออกไปไม่มีผลใด ๆ เลยก็คงเป็นไปได้ เพราะคนที่ไม่นับถือพระพุทธศาสนาก็มีอยู่มาก เมื่อได้ทราบข่าวเสียหายเหล่านี้บ่อย ๆ ก็อาจเป็นการคอยย้ำความไม่ศรัทธาเลื่อมใสของตนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นก็เป็นได้ และอาจมีผลเสียต่อพระพุทธศาสนาตามมา หากมีกลุ่มบุคคลผู้ไม่หวังดีต่อศาสนาต้องการทำลายศาสนาให้เสื่อมเสีย ขณะเดียวกันผลดีที่จะเกิดขึ้นก็จะมีบ้างในหลาย ๆ ด้าน เช่น ในส่วนของพระสงฆ์เองก็ต้องมีการสำรวจระวังมากขึ้น พระเถระที่มีหน้าที่ในการปกครองดูแลคณะสงฆ์ ก็จะต้องมีการตื่นตัวหาทางปกกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป เป็นต้น

ผลการวิจัยในส่วนของความรับผิดชอบของสื่อมวลชนนั้น พบว่าพระสงฆ์เห็นว่าสื่อมวลชน มีความรับผิดชอบปานกลาง ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปัญหาเรื่องจริยธรรมจรรยาบรรณ หรือความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวของตน ๆ นั้นเป็นปัญหาที่ถกเถียงมาไม่รู้จบ หากจุดสิ้นสุดไม่ได้แม้จะมีการตั้งกฎระเบียบข้อบังคับใด ๆ ขึ้นมาควบคุมตนเอง (Self-Regulation) หรือมีกฎหมายกำหนดความผิดไว้ชัดเจนในกรณีที่เกิดปัญหาด้านศีลธรรมของสื่อมวลชน แต่ในที่สุดก็เป็นเหมือนข้อความในกระดาษเปล่า ยังปรากฏมีผู้ละเมิดจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนให้เห็นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอข่าวเรื่องอะไรก็ตาม เช่น เรื่องความมั่นคงภายในประเทศ เรื่องความสามัคคีของคนในชาติ หรือเรื่องส่วนตัวของปัจเจกบุคคลใด ๆ ที่บังเอิญต้องตกเป็นข่าว มักจะปัญหาเรื่องการละเมิดจรรยาบรรณกันเสมอ ดังนั้นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับพระสงฆ์บางรูปในพระพุทธศาสนาที่ได้กระทำความผิดลงไป จึงไม่ได้รับการยกเว้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม มีคำกล่าวที่ว่า สังคมอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุขเช่นในปัจจุบันก็เพราะสังคมนั้นมีคนดีมากกว่าคนชั่ว หากสังคมใดมีคนชั่วมากกว่าคนดีก็ย่อมหาความสุขลำบาก ในวงการสื่อมวลชนก็เช่นกัน ก็ย่อมมีสื่อมวลชนดีมากกว่าสื่อมวลชนเลว สังคมไทยจึงไม่มีความวุ่นวาย การที่พระ

สงฆ์มองว่าสื่อมวลชนมีความรับผิดชอบปานกลาง จึงเป็นไปได้ว่าพระสงฆ์ยังไม่พอใจในการเสนอข่าวของสื่อมวลชนนัก ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมวลชนที่เสนอข่าวด้านนี้เป็นส่วนมาก มักจะเป็นหนังสือพิมพ์ เห็นได้จากผลการวิจัยที่พระสงฆ์ส่วนใหญ่ระบุว่า รับผิดชอบต่อข่าวด้านนี้จากหนังสือพิมพ์มากที่สุด และหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวชนิดนี้ซึ่งเรียกว่าเป็นข่าวเบา (Soft News) ก็คือหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม (Popular Newspaper) ที่มักจะหาเรื่องราวที่เป็นที่สนใจของชาวบ้านมาเสนออยู่ไม่ขาด บางฉบับก็มีการต่อเติมเสริมแต่งเนื้อความ จนคนอ่านแทบมองเห็นเหตุการณ์ราวกับเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตา ซึ่งเป็นธรรมดาของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้อยู่แล้ว จึงมักจะมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มีการลงข่าวผิดพลาดจนถูกฟ้องร้องระหว่างสื่อกับคนที่เสียหายอยู่เสมอ ไม่เว้นแม้แต่เรื่องพระสงฆ์

อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ต้องการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร กับทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อสื่อมวลชน ซึ่งผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ พระสงฆ์ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน จะมีทัศนคติแตกต่างกัน ผลการวิจัยในส่วนนี้ ตรงกับงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่ทำการศึกษาระหว่างลักษณะทางประชากรของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ กับสิ่งที่ต้องการศึกษา เช่น งานวิจัยของสุภาพงษ์ ระรวยทรง (2534) เรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติต่อการเสนอข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชน ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยยืนยันว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน จะเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน และปริมาณการเปิดรับข่าวยังมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติต่อข่าวต่างประเทศของประชาชนด้วย

นอกจากนั้น ยังตรงกับงานวิจัยของเฟลลิป คอร์เรนีย์ วันดา เดล โทโร และเจมส์ กานดิโน (อ้างในสุภาพงษ์ ระรวยทรง) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชน ที่มีต่อความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ ของประชาชนอเมริกา พบว่า การเปิดรับข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้ข่าวต่างประเทศ และหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ ในด้านของลักษณะทางประชากรนั้น อายุ และการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ เป็นต้น

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ต้องการศึกษว่า พระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จะมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนแตกต่าง

กันหรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่าพระสงฆ์มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้หลายประการดังนี้

ประการแรกคือ งานวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรเฉพาะการเปิดรับสื่อซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ กับทัศนคติซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยมีความเชื่อว่า พระสงฆ์ที่เปิดรับมากกว่าย่อมมีความเห็นแตกต่างจากพระสงฆ์ที่เปิดรับน้อยกว่าหรือไม่เปิดรับเลย แต่เมื่อผลออกมาว่าไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาหรือทำเป็นอิสระ ควบคุม เช่น ความเชื่อ หรือทัศนคติเดิมที่มี เป็นต้น ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้ ดังเช่นที่มีงานวิจัยหลายชิ้นระบุว่าลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน มีผลต่อการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารได้ การดูเพียงตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งอย่างเดียว จะมีผลต่อตัวแปรตามในบางเรื่อง จึงไม่อาจพิสูจน์ผลการวิจัยที่แน่นอนได้

ประการที่สอง เป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ย่อมจะมีแนวความคิดหรือประเพณีปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน เพื่อที่จะอยู่ในสังคมนั้นร่วมกับคนอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าเป็นพวกเดียวกัน พระสงฆ์ก็เป็นอีกสังคมหนึ่งที่ไม่ใหญ่มากนัก มีแนวปฏิบัติเหมือนกันใกล้เคียงกันเป็นส่วนมาก วิถีการดำเนินชีวิตก็อยู่ในกรอบพระธรรมวินัยเดียวกัน ได้รับการหล่อหลอมความคิดความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาที่คล้ายคลึงกัน ตามลักษณะของความเป็นสังคมนเดียวกัน ดังนั้น เมื่อมีเหตุการณ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมของตน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีเรื่องเลวเสีย อิทธิพลของกลุ่มก็อาจทำให้พระสงฆ์ส่วนใหญ่ก็อาจมีความเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก ไม่ว่าจะเปิดรับสื่อมากหรือน้อยก็ตาม ซึ่งเหตุผลในข้อนี้สามารถอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 และข้อที่ 6 ที่พบว่าพระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนคติโดยเฉลี่ยต่ออิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า มีทัศนคติแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อมวลชน

1. ควรเสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง มีความเป็นกลาง
2. เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตนมากขึ้น
3. ไม่เสนอข่าวเพียงเพื่อมุ่งขายข่าวเท่านั้น
4. ควรเสนอข่าวสารที่มีสาระ ไม่มุ่งทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่

5. ควรเสนอข่าวด้านสร้างสรรค์ เกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ทำความดีต่อสังคมให้มาก เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ใจของผู้รับมีความเบิกบาน แล้วจะได้นำไปปฏิบัติตาม

6. ควรใช้คำสุภาพในการเรียกพระสงฆ์ที่เป็นข่าว และแก้ไขข่าวให้ถูกต้อง หากปรากฏว่าท่านมีความบริสุทธิ์

7. ไม่เก่งกฎหมายไม่ควรพูดเรื่องการเมือง ไม่นุ่งผ้าเหลือง ไม่ควรพูดเรื่องพระ

8. สื่อมวลชนที่จะทำข่าวเกี่ยวกับศาสนา ควรมีการศึกษาด้านพุทธศาสนาพอสมควร มิใช่เพียงหน้าที่ หากไม่รู้อะไรก็ให้สอบถามท่านผู้รู้ ขอให้ใคร่ครองแล้วค่อยเขียนลงไป

9. อย่าเขียนข่าวแบบบิดเบือนความจริง เพราะคนที่ไม่ได้ศึกษาพุทธศาสนาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ นั้นมีมาก อาจทำให้คนที่ไม่เลื่อมใสอยู่แล้ว ไม่เลื่อมใสยิ่งขึ้น หรือคนที่เลื่อมใสอยู่แล้ว คลายความเลื่อมใสลงไป

10. ไม่ควรแต่งเติมเนื้อหาของข่าว ควรเสนอไปตามเนื้อผ้า ผิดก็ว่าไปตามผิด ถูกก็ว่าไปตามถูก ไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์จนเกินเหตุ

11. ไม่ควรเสนอข่าวชี้แนะตามความเห็นของคน ให้ผู้รับข่าวคิดว่าพระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง แต่ควรเสนอแนะในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหา ไม่คว่นัดคิดสินคิดถูกตามทัศนคติของตน ควรยึดธรรมวินัยของพระเป็นเกณฑ์

12. ควรใช้วาจาสุภาพ งดเว้นการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง จาบจ้วง

13. อยากให้สื่อมวลชนกล้าวิจารณ์ตัวเอง กล้าออกมารับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าทำผิดบ้าง

14. ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ เพราะการเสนอข่าวออกไป อาจมีผลเสียต่อภาพพจน์โดยรวมของพระพุทธศาสนา

15. ข่าวที่เสนอออกไปต้องพิจารณาก่อนว่า ไม่ทำให้ตนเองและคนอื่นเดือดร้อน

16. ควรมีความรับผิดชอบต่อสถาบันศาสนา เขียนข่าวด้วยความมีคุณธรรม

17. ไม่ควรมองพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์แบบเหยียดหยาม หรือดูหมิ่นดูแคลน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา

1. ต้องการให้พระเถระผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่ในการดูแลคณะสงฆ์มีความเข้มงวดกวดขันการปฏิบัติของพระลูกวัดให้มาก ไม่ควรนิ่งเฉยต่ออิทธิพลที่เกิดขึ้น ควรเอาจริงเอาจัง ไม่ช่วยเหลือปกป้องพระที่ผิดเพียงเพราะเป็นลูกศิษย์ของตน หรือเป็นพระที่มีชื่อเสียง

2.กรมการศาสนาควรมีสำนักงานประจำทุกอำเภอ เพื่อจะได้สอดส่องดูแลความเป็นอยู่ และความประพฤติของพระสงฆ์ในแต่ละท้องที่

3.ในส่วนของประชาชน หากได้ประสบพบเห็นบุคคลที่ปลอมบวชเป็นพระสงฆ์ หรือ พบพระสงฆ์ที่กระทำความผิดก็ไม่ควรสนับสนุนหรือนิ่งเฉย ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ทราบ เพื่อจะได้หาทางแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1.การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อสื่อมวลชน ในประเด็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษาในเชิงกว้าง โดยไม่ได้เจาะลึกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อแต่ละประเภท เป็นการศึกษาภาพรวมของสื่อทั้ง 4 ประเภท น่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสื่อแต่ละประเภท เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนก็จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในสาขานี้ยิ่งขึ้น

2.น่าจะมีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชน เปรียบเทียบกับทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน เพื่อจะได้เห็นชัดเจนว่า สื่อแต่ละประเภทเสนอข่าวสารด้านพระพุทธศาสนา มากหรือน้อยอย่างไร สอดคล้องกับทัศนคติของพระสงฆ์หรือไม่

3.การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจเฉพาะทัศนคติของฝ่ายพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ผลการวิจัยจึงอาจมีความลำเอียงไม่เป็นกลางเท่าที่ควร น่าจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับทัศนคติของประชาชนทั่วไปด้วย จะทำให้ผลการวิจัยมีความแน่นอนน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น หรืออาจจะทำการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ในระดับพระเถระผู้ใหญ่กับทัศนคติของสื่อมวลชนเอง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้ทัศนคติที่แตกต่างหรือเหมือนกันอย่างชัดเจน อันอาจจะเป็นข้อมูลให้ทุกฝ่ายนำมาพิจารณาปรับปรุงในส่วนของตน ให้มีความสอดคล้องกันในส่วนที่เหมือนกัน หรือปรับให้เหมือนกันในส่วนที่แตกต่างกัน ทำให้การเสนอข่าวมีทิศทาง มีจุดมุ่งหมายแน่นอน